

College voor Examens

VOORLICHTINGSBROCHURE

digitale centrale examens 2012
op een vast moment

Versie 1.0, september 2011

1 Inhoudsopgave

1	Inhoudsopgave	2
2	Leeswijzer (algemeen)	3
3	Inleiding (specifiek – digitaal vast moment)	4
3.1	Veranderingen ten opzichte van 2011 (algemeen)	5
4	Activiteiten tot aan de digitale afname	8
4.1	Aanmelden (algemeen)	8
4.2	Ontheffingsbrief (algemeen)	8
4.3	Verplichte systeemcheck (algemeen)	8
4.4	Proef op de Som (algemeen)	13
4.5	Proef op de Som voor de digitale tweede correctie (specifiek – digitaal vast moment)...	14
4.6	Technische ondersteuning (algemeen)	16
4.7	Niet deelnemen (algemeen)	17
5	De afname	18
5.1	–	18
5.2	–	18
5.3	Als de afname mislukt (specifiek – digitaal vast moment).....	18
5.4	Terugvaloptie (algemeen)	18
5.5	Tweede tijdvak (specifiek – digitaal vast moment).....	19
6	Correctie	20
6.1	–	20
6.2	Examens met tweede correctie (specifiek – digitaal vast moment)	20
6.3	Thuiscorrectie (algemeen).....	21
6.4	Data retour: spoedig na eerste correctie (algemeen).....	21
6.5	Geen WOLF, geen terugrapportage (algemeen)	21
7	–	22
8	–	22
9	Examen op twee vaste momenten (alleen biologie GL/TL)	22
9.1	De afname	22
10	–	22

2 Leeswijzer (algemeen)

Deze brochure bevat informatie over het digitaal centraal examen in ExamenTester. Inmiddels worden bij veel vakken centrale examens in ExamenTester aangeboden. Deze digitale examens hebben veel overeenkomsten maar er zijn ook verschillen.

Ten behoeve van het examenjaar 2012 zijn de volgende voorlichtingsbrochures uitgebracht:

- flexibele en digitale centrale examens BB (standaard) en KB (overgangsjaar)
Deze brochure beschrijft het systeem van flexibele en digitale centrale examens voor de algemene vakken in de basis beroepsgerichte leerweg (BB) en kader beroepsgerichte leerweg (KB) van het vmbo.
- Digitale centrale examens op een vast moment
Dit zijn centrale examens die in ExamenTester worden afgenomen op een vast moment volgens het examenrooster. Dit betreft de volgende vakken: Frans KB, biologie GL/TL, nask 1 GL/TL, dans GL/TL, drama GL/TL, muziek GL/TL, muziek havo, kunst havo, muziek vwo, kunst vwo.

Bij paragrafen waarvan de tekst identiek is in beide brochures is de titel voorzien van de toevoeging '(algemeen)'.

Als een paragraaf alleen geldt voor 'BB en KB flexibel digitaal' blijkt dat door de toevoeging '(specifiek - BB en KB flexibel digitaal)' aan de titel van de paragraaf. Zo is er ook de toevoeging '(specifiek – digitaal vast moment)'

Als een paragraaf niet van toepassing is voor de betreffende brochure, wordt dit paragraafnummer wel gehandhaafd maar is de titel vervangen door '—'.

Een examensecretaris kan zo in één oogopslag zien welke informatie uit deze brochure ook geldt voor andere centrale examens in ExamenTester die op zijn school worden afgenomen.

Veranderingen ten opzichte van 2011 snel zichtbaar

De voorlichtingsbrochure voor 2012 is slechts op enkele punten aangepast ten opzichte van de brochure van 2011. Speciaal voor scholen die al eerder aan een examen met ExamenTester hebben meegedaan, wordt gewijzigde tekst geel gemarkeerd weergegeven. Alle overige tekst is inhoudelijk niet gewijzigd ten opzichte de voorlichtingsbrochure over 2011. Datums zijn wel aangepast, maar niet altijd geel gemarkeerd.

De tekst in hoofdstuk 3 is geheel vernieuwd. In dit hoofdstuk is alleen de kop geel gemarkeerd.

3 Inleiding (specifiek – digitaal vast moment)

Deze voorlichtingsbrochure geeft de algemene informatie die nodig is om de digitale centrale examens van 2012 goed te organiseren binnen de school. Naast deze voorlichtingsbrochure is er de 'Activiteitenplanning CBT-examens vast moment 2012', waarin beschreven is welke stappen moeten worden doorlopen en wanneer welke activiteiten plaatsvinden.

De voorlichtingsbrochure en activiteitenplanning bevatten tezamen de volledige informatie over het flexibele en digitale examensysteem.

Deze documenten zijn tot stand gekomen onder verantwoordelijkheid van het College voor Examens.

Daarnaast heeft CvE de brochure 'Duidelijk digitaal 4' uitgebracht (zie www.cve.nl), waarin het beleid van CvE op het gebied van computerexamens vanaf het schooljaar 2011/2012 wordt beschreven. Voor alle CBT-examens (CBT = computer based test) wordt daarin beschreven in welke van de zes invoeringsfasen het desbetreffende project zich bevindt: 1. Aftasten – 2. Experiment – 3. Examentest – 4. Pilot – 5. Overgangsjaar – 6. Standaard.

De digitale centrale examens 2011 zijn inhoudelijk goed ontvangen door docenten en leerlingen.

ExamenTester heeft zich tijdens de afnames in echter 2011 minder stabiel gedragen dan in 2010. Uit de enquêtes blijkt dat op veel scholen afgebroken afnames zijn voorgekomen. Weliswaar kon het examen vrijwel altijd worden afgemaakt met behoud van eerder gegeven antwoorden. Daarnaast hadden enkele scholen te kampen met andere technische problemen, zoals het vollopen van de server van de school.

Voor Cito en het College voor Examens kwamen de problemen tijdens de afnames in 2011 onverwacht. De systeemcheck was op alle scholen succesvol verlopen en ook tijdens de 'Proef op de Som' zijn bij de ICT-examenhelpdesk weinig technische problemen gemeld. In 2012 wordt gewerkt met versie 2.9.8 van ExamenTester die, naar Cito en CvE verwachten, weer even stabiel zal zijn als in 2010.

Desalniettemin wordt aan scholen gevraagd om bij de systeemcheck en de Proef op Som extra aandacht te schenken aan de afnamecondities en eventuele technische problemen in die fase ook te melden aan de ICT-examenhelpdesk van Cito. In paragrafen 4.3.1 en 4.4.2 (geel gemarkeerde passages) van deze brochure wordt hier nader op ingegaan.

Vanwege de technische problemen in 2011 heeft CvE besloten om in 2012 de stap van invoeringsfase 'overgangsjaar' naar fase 'standaard' niet te zetten voor projecten waar dit de bedoeling was, zoals bijvoorbeeld muziek. Pilots worden wel uitgebreid naar overgangsjaren. In de fase 'overgangsjaar' kan iedere school kan zelf kiezen tussen het digitale en het papieren cse.

Pilot rekentoets VO

In het voorjaar van 2012 komt er een pilot voor de rekentoets VO. De rekentoets is met ingang van 2014 verplicht voor alle VO-scholen. Voor het vmbo gaat het daarbij om een rekentoets voor het referentieniveau 2F. Het havo/vwo krijgt een toets op niveau 3F. De rekentoets VO zal in ExamenTester worden afgenomen.

Over de pilot rekentoets VO heeft CvE een *afzonderlijke voorlichtingsbrochure* uitgebracht die een vergelijkbare opzet heeft als deze brochure. De installatie van ExamenTester en de systeemcheck (zie 4.3) gelden zowel voor de digitale centrale examens als voor de pilot rekentoets VO.

3.1 Veranderingen ten opzichte van 2011 (algemeen)

Er zijn enkele belangrijke veranderingen ten opzichte van vorig jaar. De belangrijkste wijzigingen zijn in dit document geel gemarkeerd. Op die manier kunnen examensecretarissen die in 2011 ook al met digitale examens hebben gewerkt, snel zien wat er in 2012 is aangepast.

De belangrijkste wijzigingen worden hieronder kort weergegeven:

1. Toetsprogramma: ExamenTester 2.9.8 (algemeen)

In het examenjaar 2012 wordt gewerkt met ExamenTester 2.9.8, een iets aangepaste versie van ExamenTester 2.9.7 waar in 2011 mee gewerkt werd. Deze versie is 'onder de motorkap' aangepast om de technische problemen waarvan de oorzaak bekend is te verhelpen. Dat betreft het 100% CPU probleem waarbij het geheugen van local server volloopt waardoor de afnames worden afgebroken en het probleem van de verloren antwoorden.

Het versienummer wordt niet – zoals gebruikelijk – verhoogd naar 2.10. Ophoging naar 2.10 was niet mogelijk omdat ook MBO-instellingen met ExamenTester werken. Alle VO-scholen ontvangen een nieuw portal account bij Cito zodat zij met een lege versie van ExamenTester beginnen. Wel is het bij de deïnstallatie van 2.9.7 dat *alle* achtergebleven bestanden verwijderd worden van het netwerk van de school. Dit om interferentie tussen oude en nieuwe programmatuur en data te voorkomen. Dit vergt extra aandacht van de systeembeheerder. Zie 4.3.2.

2. Aanmelden voor pilot CBT nask 1 GL/TL (specifiek – digitaal vast moment)

Aanmelding voor de pilot CBT nask 1 GL/TL geschiedt via het formulier 'Opgave aantal kandidaten' van DUO en niet via de website van Cito.
Zie 4.1.1.

3. Geen ontheffingsbrief meer (algemeen)

Eind november 2010 ontvingen alle scholen een ontheffingsbrief die geldig is voor de duur van de projectfase van de digitale examens. Derhalve zal er dit examenjaar geen nieuwe ontheffingsbrief worden verzonden.
Zie 4.2.

4. Het FT-examen (algemeen)

Het FT-examen is aangepast ten opzichte van het FT-examen in 2011. Het bevat meer vragen uit een echt examen (voorbeeldexamen Nederlands BB 2009) zodat de afnamesituatie beter gesimuleerd kan worden.
Zie 4.3.1.

In deze voorlichtingsbrochure is een aantal onderwerpen toegevoegd ten opzichte van de brochure van vorig examenjaar. De belangrijkste toevoegingen zijn:

5. Oefenen met tweede correctie (specifiek – digitaal vast moment)

Ervaring in het examenjaar 2011 heeft geleerd dat niet alle scholen in de hoedanigheid van school B (tijdig) meewerken aan deze test. Voor scholen die in de hoedanigheid van school A graag willen oefenen met de tweede correctie, is dit een probleem. Indien deze situatie zich voordoet, kan een examensecretaris van school A contact opnemen met CvE.
Zie 4.5.1.

6. Snelheid ICT-examenhelpdesk Cito (algemeen)

De ICT-examenhelpdesk van Cito doet er alles aan om scholen zo snel mogelijk van dienst te zijn. Soms duurt de oplossing van een probleem echter onverhoopt langer dan de examensecretaris of de systeembeheerder acceptabel vindt. In deze gevallen kunnen zij contact opnemen met het College voor Examens. Het CvE kan in sommige situaties als onafhankelijke partij trachten de afhandeling te bespoedigen.
Zie 4.6.

7. Alleen eerste correctie? (specifiek – BB en KB flexibel digitaal)

Bij BB en KB flexibel digitaal is tweede correctie niet centraal geregeld. Er zijn scholen die er voor kiezen om bij BB en KB flexibel digitaal een controle op correctie te laten verrichten door een eigen docent. Op die manier wordt o.a. het risico van vergissingen in de scoring van open vragen verkleind.

Zie 6.1.1 en 8.7

8. Examenpackages pas mee naar huis geven als examen is afgenomen (specifiek – digitaal vast moment)

Om het examen te kunnen corrigeren heeft de docent ook het examenpackage nodig. Het package van het betreffende examen mag pas mee naar huis worden gegeven na afloop van het examen. De reden hiervoor is gelegen in het waarborgen van de geheimhouding: de bronnen in het package kunnen niet versleuteld worden.

Zie 6.3.

9. Ongeldig verklaren afname (specifiek – BB en KB flexibel digitaal)

Indien een afname ongeldig verklaard moet worden, bijvoorbeeld vanwege technische problemen, dan gebeurt dit in overleg met het College voor Examens en de inspectie. Pas nadat inspectie een examen ongeldig heeft verklaard, krijgt de school toestemming om voor de betreffende kandidaten een nieuwe afnameplanning te maken.

Zie 5.2 en 8.7.

10. Packages niet lang voor de afname van het examen openen (algemeen)

Packages met de echte c.e.'s moeten NIET langer van te voren geopend worden dan strikt noodzakelijk is. Raadzaam is maximaal 30 minuten voor afname. Als een examen van te voren te lang opestaat kan inspectie de afname ongeldig verklaren.

Zie 8.9.

11. Data retour: spoedig na eerste correctie (algemeen)

Net als bij de papieren examens spelen toets- en itemanalyses van Cito een belangrijke rol bij de normering van de digitale examens. Cito maakt de toets- en itemanalyses op basis van de scores in ExamenTester die de examensecretaris inzendt via de functie Data retour in de module TestManager.

Het is van groot belang dat de examensecretaris spoedig na het afsluiten van de eerste correctie de afnamegegevens inzendt zodat Cito tijdig kan beschikken over voldoende gegevens voor de toets- en itemanalyses.

Zie 6.5.

12. Geen WOLF, geen groepsrapportages (algemeen)

Bij de digitale centrale examens die in ExamenTester worden afgenomen is het programma WOLF niet nodig. In TestManager zendt de examensecretaris via een druk op de knop de scores aan Cito.

Bij WOLF zendt Cito als 'tegenprestatie' een overzicht naar de corrector waarin de scores van diens kandidaten worden vergeleken met het landelijk gemiddelde. Op dit moment is deze faciliteit bij ExamenTester niet mogelijk. Bij de opvolger van ExamenTester zal dat wel het geval zijn.

Zie 6.4 en 6.5.

13. Examenperiode BB en KB flexibel digitaal in 2012 gelijk (specifiek – BB en KB flexibel digitaal)

Eind augustus 2011 verzond Cito een e-mail met een uitnodiging voor een voorlichtingsbijeenkomst over KB flexibel digitaal. Op verzoek van CvE was hierin vermeld dat de afnameperiode van de flexibele en digitale centrale examens KB op 1 mei begint. Dit was ook de bedoeling, maar in het rooster 2012 is aangegeven dat vanaf 2 april 2012 met de afnames gestart kan worden.

Om scholen niet in planningsproblemen te brengen is besloten om de aanvang van de examenperiode voor KB flexibel digitaal niet te rectificeren: de examenperiode voor KB flexibel digitaal loopt in 2012 van maandag 2 april 2012 tot en met woensdag 20 juni 2012.

2013 e.v.

Vanaf 2013 zal de examenperiode voor KB flexibel digitaal vanaf mei beginnen.

Overwogen wordt om vanaf 2014 ook het begin van de examenperiode voor BB flexibel digitaal op begin mei te stellen.

Zie 8.1.

14. Digitaal c.e. wiskunde KB: pilot met toolbox (specifiek – KB flexibel digitaal)

Er is een nieuwe applicatie ontwikkeld die de computerekenmachine (CRM – zie 10.1.1) gaat vervangen. Deze nieuwe applicatie, de toolbox, bevat niet alleen een rekenmachine maar geeft ook de mogelijkheid om antwoorden in ExamenTester in te voeren met speciale tekens, wiskundige notaties, verhoudingstabellen en driehoeken.

Het is de bedoeling een pilot te starten waarbij maximaal 50 scholen de kans krijgen dit jaar het wiskunde KB-examen af te nemen met de toolbox.

Zie 10.1.2.

4 Activiteiten tot aan de digitale afname

4.1 Aanmelden (algemeen)

De CBT-examens in de fase 'pilot', 'overgangsjaar' en 'standaard' zijn vermeld op het formulier 'opgave aantal examenkandidaten' van DUO. U kunt via dit formulier uw aantallen kandidaten voor de CBT-examens doorgeven.

Op het formulier 'opgave aantal examenkandidaten' van DUO geeft de examensecretaris tevens het e-mailadres op waaronder hij tot en met juli 2012 bereikbaar is voor mededelingen over het digitale examen. Ook vermeldt de examensecretaris het e-mailadres van de (bovenschoolse) systeembeheerder, die met de technische organisatie van de digitale c.e. belast wordt, zodat berichten die via Examenblad.nl worden verstuurd ook direct aan de systeembeheerder(s) gezonden kunnen worden.

4.1.1 Aanmelden voor pilot CBT nask 1 GL/TL in ExamenTester (specifiek – digitaal vast moment)

Alle examensecretarissen kunnen hun school opgeven voor de pilot CBT nask 1 GL/TL via het formulier 'opgave aantallen kandidaten' van DUO.

Aan de pilot kunnen 150 scholen deelnemen. Alle 83 scholen die in 2011 het complex-examen nask 1 GL/TL hebben afgenomen, worden na inschrijving direct geplaatst. Voor de overige 67 plaatsen zal bij over-inschrijving loting plaatsvinden.

Uiterlijk 15 november verzendt Cito (Cito – Bedrijfsbureau VO) een e-mailbericht aan de examensecretaris van de inschrijvende scholen met de mededeling of zij al dan niet aan de pilot kunnen deelnemen.

4.2 Ontheffingsbrief (algemeen)

In voorgaande examenjaren ontvingen de scholen een ontheffingsbrief voor deelname aan de digitale centrale examens waarbij op onderdelen van het Eindexamenbesluit wordt afgeweken. In deze brief gaf het ministerie toestemming om binnen de kaders van de activiteitenplanning en de voorlichtingsbrochure aan deze centrale examens deel te nemen. Eind november 2010 ontvingen alle scholen een ontheffingsbrief die geldig is voor de duur van de projectfase van de digitale examens. Derhalve zal er dit examenjaar geen nieuwe ontheffingsbrief worden verzonden.

De ontheffingsbrief die eind november 2010 is verzonden, is in bijlage 1 van deze brochure opgenomen.

4.3 Verplichte systeemcheck (algemeen)

Voordat een school examens mag afnemen in ExamenTester, moet eerst een systeemcheck worden gedaan. Als een school meedoet aan meerdere examens in ExamenTester kan met één systeemcheck worden volstaan.

4.3.1 Doel

Het doel van de verplichte systeemcheck is dat de school de belastingscapaciteit van het schoolnetwerk en de instellingen van de afnamecomputers test.

De systeemcheck wordt gedaan met het Functionaliteiten-Test-examen (FT-examen). Dit is een speciaal testexamen waarin, naast beeld- en geluidsfragmenten, ook (Flash-)applicaties die in de echte examens kunnen voorkomen, verwerkt zijn. Naast gesloten (door de computer automatisch scorebare) vragen bevat het FT-examen ook enkele open vragen die gecorrigeerd moeten worden.

Het FT-examen is aangepast ten opzichte van het FT-examen in 2011. Het bevat meer vragen uit een echt examen (voorbeeldexamen Nederlands BB 2009) zodat de afnamesituatie beter gesimuleerd kan worden.

De belastingscapaciteit van het netwerk wordt getest door op een groot aantal computers tegelijkertijd het FT-examen te starten. De instellingen van de computer worden getest doordat in het FT-examen alle mogelijke typen vragen voorkomen.

Cito stelt op basis van de dataretourgegevens van de systeemcheck vast met hoeveel computers u tegelijkertijd het FT-examen hebt afgenomen. Dit aantal is de norm voor het aantal computers dat tegelijkertijd tijdens een echt examen kan worden ingezet.

4.3.2 Verloop

De systeemcheck kan worden uitgevoerd zodra de nieuwe versie van ExamenTester is geïnstalleerd. De installatieprocedure is beschreven in de installatiehandleiding voor de systeembeheerder, en bestaat uit de volgende stappen:

1. ExamenTester 2.9.7 deïnstalleren
2. ExamenTester 2.9.8 installeren en verbinding maken met de centrale Cito-server

Het versienummer wordt niet – zoals gebruikelijk – verhoogd naar 2.10. Ophoging naar 2.10 was niet mogelijk omdat ook MBO-instellingen met ExamenTester werken. Alle VO-scholen ontvangen een nieuw portal account bij Cito zodat zij met een lege versie van ExamenTester beginnen.

Doordat het versienummer niet wijzigt (2.9.8 blijft, technisch gezien, 2.9) is het van groot belang dat *alle* achtergebleven bestanden verwijderd worden van het netwerk van de school. Dit om interferentie tussen oude en nieuwe programmatuur en data te voorkomen. Dit vergt extra aandacht van de systeembeheerder.

Bij het uitvoeren van de systeemcheck gebeurt het volgende:

1. FT-examen installeren en inplannen in TestManager
2. Inloggen in TestCenter en het FT-examen via de optie 'Geplande afname' inladen (met de knop 'Laad toets') op het aantal computers plus 10% reserve, dat tijdens één examensessie gebruikt gaat worden
3. Het FT-examen op alle leerlingcomputers gelijktijdig, d.w.z. binnen een tijdsinterval van maximaal 10 minuten, opstarten (met de knop 'Start toets')
4. Dit FT-examen op elke leerlingcomputer maken en inleveren
5. Het FT-examen corrigeren in CorrectionManager
6. De gecorrigeerde antwoorden met de optie 'dataretour' in TestManager naar de centrale server van Cito sturen,

ExamenTester 2.9.7 heeft zich in 2011 minder stabiel gedragen dan ExamenTester 2.8 in 2010. Er waren meer afgebroken afnames dan in 2010 terwijl dit tijdens de systeemcheck niet was geconstateerd. Wij wijzen er daarom op dat het belangrijk is dat de afnamecondities van de systeemcheck zoveel mogelijk overeenkomen met de afnamecondities tijdens de echte afnames. Dat betekent:

1. inladen op dezelfde wijze (alle PC's tegelijk of in groepjes) als bij de echte afnames;
2. op alle PC's gelijktijdig het FT-examen (doen) maken;
3. daarbij alle video- en geluidsfragmenten in het FT-examen volledig afspelen;
4. de werking van Flash-applicaties in het FT-examen controleren.

Bij de uitvoering van bovenstaande stappen zijn de volgende rollen te onderscheiden:

De systeembeheerder:

- de installeert ExamenTester 2.9.7 (indien van toepassing)
 - o NB:
Het is van groot belang dat alle componenten van ExamenTester 2.9.7 worden verwijderd, ook de datamap.
Bij het verwijderen van ExamenTester 2.9.7 via "wijzigen/verwijderen software" worden de programma's, componenten, objecten en snelkoppelingen verwijderd.
De programmamap van ExamenTester 2.9 is na afloop opgeruimd.
Bij het verwijderen van de software wordt de datamap niet verwijderd. Deze dient na het maken van een backup - handmatig verwijderd te worden (zie paragraaf 6.3 van de installatiehandleiding van ExamenTester voor de systeembeheerder).
 - o Daarnaast dienen de modules TestCenter, TestManager en CorrectionManager verwijderd te worden van elke (!) computer waarop deze zijn geïnstalleerd.
- installeert ExamenTester 2.9.8

De examensecretaris:

- a) voert namen van kandidaten in in TestManager;
- b) voert de naam van een corrector in in TestManager;
- c) installeert het FT-examen in TestManager en maakt een afnameplanning met het FT-examen voor de grootste groep die hij tijdens de echte examenperiode gelijktijdig een centraal examen wil laten afleggen plus 10 % reserve;
- d) zorgt ervoor dat TestCenter op alle leerlingcomputers wordt opgestart en de FT-toets via de optie 'Geplande Afname' wordt ingeladen (op dezelfde manier als bij de echte examens);
- e) **laat het FT-examen op alle computers vervolgens gelijktijdig (binnen 10 minuten) opstarten** met de knop 'Start toets';
- f) laat de FT-examens maken waarbij de afnamecondities zoveel mogelijk lijken op die van een echt examen;
- g) wijst aan de FT-afnameplanning een corrector toe;
- h) geeft de afnameplanning vrij voor correctie;
- i) laat de examens corrigeren of corrigeert deze zelf;
- j) laat de correctie afronden in CorrectionManager (of doet dit zelf);
- k) sluit daarna de correctie in TestManager;
- l) verstuurt de afnameresultaten naar Cito met de optie Dataretour in TestManager .

Ad a.

Dit kunnen verzonden namen zijn om verwarring met de echte afnameplanningen te voorkomen, maar de examensecretaris kan er ook voor kiezen om in deze fase al de echte namen van de kandidaten in ExamenTester te importeren.

Ad d.

Van belang is dat de examensecretaris een afnameplanning maakt met het maximale aantal computers, vermeerderd met 10% reserve, dat tijdens de echte examenperiode op één en hetzelfde moment wordt ingezet.

Advies: Houd rekening met een speling voor (externe) kandidaten die er in de loop van het examenjaar eventueel bij kunnen komen.

Ad f.

- ✓ NB 1: Vul op alle open vragen van het FT-examen een (fake-)antwoord in;
- ✓ NB2: Speel de video- en geluidsfragmenten in het FT-examen volledig af;
- ✓ NB3: Controleer de werking van de Flash-applicaties in het FT-examen.

Ad g.

De examensecretaris wordt geadviseerd hier zijn eigen naam in te voeren en het FT-examen zelf te corrigeren.

Belangrijk: Organiseer de afname van het FT-examen op dezelfde computers die ook tijdens de echte afnames gebruikt gaan worden. Zorg ervoor dat de afnamecondities zoveel mogelijk lijken op die van een echt examen.

Tijdens de systeemcheck kunnen systeembeheerder en examensecretaris de hulp invoeren van de ICT-examenhelpdesk.

NB:

Het is ook de bedoeling dat dit daadwerkelijk gebeurt bij technische problemen waarvoor u tijdens de echte afname de ICT-examenhelpdesk zou bellen.

Denkt u niet 'Het is het FT-examen maar', maar bedenk dat een storing tijdens de afname van het FT-examen ook tijdens de echte afname kan optreden.

4.3.3 Deadlines systeemcheck, toezending voorbeeldexamens en toestemming

In 2012 zijn er twee deadlines voor de systeemcheck: **13 januari 2012 en 3 februari 2012**. Op een van deze data moet de school minimaal één systeemcheck hebben uitgevoerd waarbij

- (op minimaal 1 leerlingcomputer) het FT-examen is afgenomen
- de resultaten tijdig (vóór 16.00 uur) naar Cito zijn verzonden via de optie 'Data retour' in TestManager

Als Cito op 13 januari 2012 een aantal FT-computers¹ registreert

- van 1 of meer, ontvangt de examensecretaris de voorbeeldexamens op 25 januari zodat de school kan beginnen met de Proef op de Som (zie paragraaf 4.4). De school heeft daarmee toestemming om in het examenjaar 2012 centrale examens in ExamenTester af te nemen;
- van 0, ontvangt de examensecretaris de melding dat een systeemcheck voor 3 februari alsnog succesvol afgerond moet zijn.

Op 3 februari 2012 wordt om 16.00 uur opnieuw het aantal FT-computers gemeten.

Als Cito 3 februari 2012 een aantal FT-computers registreert

- van 1 of hoger, ontvangt de examensecretaris de voorbeeldexamens op 15 februari, waarna de Proef op de Som kan beginnen. De school is daarmee toestemming verleend om in het examenjaar 2012 centrale examens in ExamenTester af te nemen;
- van 0, kan de school uitgesloten worden van deelname aan de digitale centrale examens.

Een school met toestemming bepaalt zelf het aantal computers dat tijdens een echte examenafname tegelijkertijd ingezet wordt.

CvE en Cito vinden het **on**verantwoord om bij de examenafname meer computers in te zetten dan er bij de systeemcheck gebruikt zijn.

Om die reden kunnen er op de scholen met toestemming ook na de tweede deadline eventueel nog systeemchecks worden uitgevoerd (zie paragraaf 4.3.5).

Toestemming voor afname van CBT-examens in ExamenTester is nog geen garantie voor een goed verloop van de afnames. Het is van groot belang dat de systeemcheck(s) ook naar tevredenheid² van de school is (zijn) verlopen (zie ook paragraaf 4.7.2). Als zich tijdens de afname van het FT-examen technische problemen hebben voorgedaan is het van belang dat de school hierover tijdig contact opneemt met de ICT-examenhelpdesk.

¹ FT-computer: een leerlingcomputer waarop het FT-examen is afgenomen

² Bijvoorbeeld geen onregelmatigheden zoals crashes, Flash-applicaties die niet goed werken, haperingen bij geluids- en beeldfragmenten.

4.3.4 Terugkoppeling aantal FT-PC's via privé-pagina

Via de website van Cito wordt op een privé-pagina van de school het geregistreerde aantal computers getoond waarop binnen 10 minuten het FT-examen is gestart.

Het is niet verantwoord een groter aantal computers in te zetten in één examenzitting.

Als het aantal FT-computers lager is dan gewenst, dan is het van belang om nogmaals een systeemcheck uit te voeren met een **groter aantal leerlingcomputers**. Ook als er nog aanpassingen in het netwerk of op de computers worden doorgevoerd, moet de school nogmaals een systeemcheck organiseren. Uiteraard moet de systeemcheck uiteindelijk zonder onregelmatigheden verlopen.

Eventuele extra systeemchecks kunnen ook na 3 februari 2012 plaatsvinden maar wel voor de laatste meetdatum van 23 maart 2012.

De privé-pagina van de school met het geregistreerde aantal computers waarop binnen 10 minuten het FT-examen is gestart, is als volgt te bereiken:

- Ga in de webbrowser naar '<http://centraalexamen.cito.nl>'
- Klik op 'Handleidingen en systeembeheer', en volg de aanwijzingen voor de inzage van het FT-aantal.
- Log in met de volgende gegevens:
 - **Gebruikersnaam:** vul hier het *Brinnummer* in van de schoollocatie.
 - **Wachtwoord:** vul hier de *Gebruikersnaam* voor het configureren van de LocalServer in, die in de brief met inloggegevens bij de zending ExamenTester is vermeld.
Deze gebruikersnaam kan na installatie van de LocalServer altijd eenvoudig worden opgevraagd via de settings van de LocalServer. Ga hiervoor naar de computer waarop de LocalAgent draait en klik met de rechtermuisknop op het icoon van de LocalAgent, rechtsonder in de taakbalk van het scherm. Klik vervolgens op **Settings**, en ga naar het tabblad Internet. Daar staat ook deze gebruikersnaam.
- Na inloggen verschijnt een venster met de gegevens van de school.

Meting aantal FT-computers

Van iedere FT-afname waarvan de afnameresultaten met de functie Data retour naar Cito zijn verzonden, meet Cito op hoeveel computers de eerste vraag van het FT-examen binnen 10 minuten op het scherm is getoond na indrukken van de knop 'Start toets'.

Cito doet deze metingen op vijf vaste data:

meetdatum	terugkoppeldatum
vrijdag 9 december 2011	woensdag 14 december 2011
vrijdag 13 januari 2012 (deadline 1)	woensdag 18 januari 2012
vrijdag 3 februari 2012 (deadline 2)	woensdag 8 februari 2012
vrijdag 2 maart 2012	woensdag 7 maart 2012
vrijdag 23 maart 2012	woensdag 28 maart 2012

Stel dat op een school de volgende drie FT-afnames hebben plaatsgevonden en van elke afname zijn gecorrigeerde antwoorden verstuurd met de functie Data retour naar Cito.

datum FT-afname	aantal computers dat binnen 10 minuten is gestart
13 december 2011	4
14 december 2011	12
11 januari 2012	25

Dan constateert Cito op de meetdatum van 13 januari dat op de school het grootste aantal computers waarop het FT-examen binnen 10 minuten is gestart, 25 bedraagt. Als de afname op 11 januari naar tevredenheid van de school verliep, betekent dit

- dat de systeemcheck met 25 pc's succesvol is afgerond
- dat het niet verantwoord is meer dan 25 computers, inclusief 10% reserve, in te zetten in één sessie tijdens de examenperiode.
(25 computers inclusief 10% betekent: maximaal 22 kandidaten in één zitting.)

Bij de meting hanteert Cito de volgende uitgangspunten:

- Er wordt uitsluitend gekeken naar FT-afnames waarvan de afnameresultaten via de optie **Data retour in TestManager** naar Cito zijn verzonden.
- Bij het registreren van de FT-computers wordt gemeten op hoeveel computers binnen 10 minuten na indrukken van de knop 'Start toets' de eerste vraag van het FT-examen op het scherm is verschenen;
- Er wordt automatisch gezocht naar het 10-minuten-interval waarbij dit aantal FT-computers het grootst is;
- Het maakt niet uit of een FT-afname in één of meer computerlokalen heeft plaatsgevonden;
- Het maakt niet uit of FT-afnames die op een bepaald moment plaatsvinden, deel uitmaken van één of meer afnameplanningen.

4.4 Proef op de Som (algemeen)

4.4.1 Doel

Het doel van de Proef op de Som is om leerlingen en docenten te laten oefenen met digitale examens in ExamenTester en de stappen die genomen moeten worden tijdens de echte examenafname. De examensecretaris ontvangt hiervoor voorbeeldexamens. De Proef op de Som is de generale repetitie voor de afname van het examen 2012.

De voorbeeldexamens voor de Proef op de Som ontvangt de examensecretaris in een aparte zending:

- op **25 januari 2012** als de school (met minimaal 1 afnamecomputer) een systeemcheck heeft uitgevoerd vóór de eerste deadline van 13 januari.
- op **15 februari 2012** als de school (met minimaal 1 afnamecomputer) een systeemcheck na 14 januari maar vóór de tweede deadline van 3 februari heeft uitgevoerd.

De Proef op de Som is belangrijk om de echte afnames goed voor te bereiden voor alle betrokkenen: leerlingen, docenten, systeembeheerders en examensecretarissen. Het is dan ook van belang om tijdens de Proef op de Som met alle kandidaten **per vak** minstens één digitaal voorbeeldexamen af te nemen en dat ook door de docent te laten corrigeren.

4.4.2 Uitvoering Proef op de Som

Tijdens de Proef op de Som voert de examensecretaris de volgende handelingen uit:

- De namen invoeren van de kandidaten in ExamenTester, als dit bij de systeemcheck nog niet gedaan is;
- De naam invoeren van een corrector in ExamenTester;
- Het voorbeeldexamen installeren in ExamenTester;
- Een afnameplanning maken op de wijze zoals beschreven in de handleiding voor de examensecretaris;
- Het voorbeeldexamen afnemen;
- Een corrector toewijzen;
- De afnameplanning vrijgeven voor correctie;
- De toets laten corrigeren door de corrector;
- De correctie afsluiten;
- Data retour zenden kan, maar is in deze fase niet noodzakelijk.
- De scores omzetten in cijfers met behulp van de N-termen bij de voorbeeldexamens

Adviezen aan de examensecretaris voor de Proef op de Som:

Zorg ervoor dat met alle kandidaten voor élk examenvak minstens één digitaal voorbeeldexamen wordt afgenomen en laat dat ook door de betreffende docenten corrigeren.

Uit de enquêtes na afloop van de examens van zowel 2009, 2010 als 2011 kwam naar voren dat lang niet alle leerlingen vinden dat zij van tevoren genoeg geoefend hebben met de digitale examens.

Zorg ervoor dat in de Proef op de Som ook met de dyslexievarianten wordt geoefend.

Organiseer de afname van de voorbeeldexamens tijdens de Proef op de Som op exact dezelfde manier als de echte examens (zelfde computers, zelfde groepen kandidaten, zelfde corrector).

Gebruik de leerlingresultaten (de scores die het resultaat zijn van de correctie) uit de Proef op de Som om te oefenen met de omzetting van scores naar cijfers.

In 2012 zal, evenals in voorgaande examenjaren, *per variant* van ieder digitaal examen een N-term worden vastgesteld.

In ExamenTester moet bij het opvragen van het rapport met de totaalscores *per afnameplanning* een N-term worden ingevoerd. Als dezelfde variant meerdere malen is ingepland omdat deze in meer examenzittingen gebruikt is, moet de N-term ook meer dan één keer worden ingevoerd in ExamenTester!

NB:

Het is de bedoeling u tijdens de Proef op de Som contact opneemt met de ICT-examenhelpdesk in die situaties waarbij u dat tijdens de echte afname ook zou doen.

Denkt u niet 'Het is de Proef op de Som maar', maar bedenk dat een storing tijdens de Proef op de Som ook tijdens de echte afname kan optreden.

4.5 Proef op de Som voor de digitale tweede correctie (specifiek – digitaal vast moment)

DUO koppelt scholen voor het uitvoeren van de digitale tweede correctie. De koppeling is eind februari definitief. Half maart kan de tweede correctie worden geoefend met de scholen die voor de 'echte' centrale examens aan uw school gekoppeld zijn.

De tweede correctie wordt (net als de eerste correctie) uitgevoerd in CorrectionManager. Doordat er twee scholen met zowel de examensecretaris als de docent bij betrokken zijn, is de procedure van correctie complexer dan wanneer alleen een eerste correctie plaatsvindt. Daarom wordt een aparte Proef op de Som voor de tweede correctie uitgevoerd waarin de procedures rondom de digitale tweede correctie worden geoefend.

Voor de Proef op de Som met de tweede correctie, ontvangt de examensecretaris per vak een speciaal package met daarin een kort examen waarmee alleen de tweede correctie wordt beproefd. Dit is het zogenaamde Tweede Correctie Test examen (TCT-examen). Het zal de correctoren weinig tijd kosten om dit examen te corrigeren, maar zij oefenen wel met alle aspecten van de tweede correctie.

4.5.1 Procedure tweede correctie

In de hierna volgende beschrijving wordt gesproken over school A en school B. Dit zijn de twee scholen die door DUO zijn gekoppeld voor de tweede correctie, waarbij school B de tweede correctie verricht voor school A.

Iedere school wordt twee keer gekoppeld. Eén keer als school A met een school (B) die de tweede correctie verzorgt. En één keer met een andere school: als school B voor een andere school A. Elke school krijgt dus met beide rollen hieronder te maken.

Voor de Proef op de Som met de tweede correctie worden per vak de volgende handelingen verricht:

- De examensecretaris van school A plant de TCT-examenafname in (identiek aan de handelingen voor de Proef op de Som met één correctieronde);
- De afname van het examen vindt plaats op school A: (identiek aan de handelingen voor de Proef op de Som met één correctieronde);
- De examensecretaris van school A voegt de eerste corrector toe aan de afnameplanning (dit kan ook al voorafgaand aan de afname van het examen plaatsvinden),
- De examensecretaris van school A geeft de afnameplanning vrij voor correctie en meldt dit aan de examensecretaris van school B;
- De examensecretaris van school B voegt de tweede corrector toe aan de afnameplanning van school A (dit kan ook al voorafgaand aan de afname van het examen plaatsvinden), en geeft na de melding dat de correctie is vrijgegeven aan de docent door dat de correctie kan starten;
- De docent van school A verricht de eerste correctie van het TCT-examen. Bij de examens voor vmbo-GL/TL, havo en vwo die na afname openbaar worden, kan de examensecretaris van school A eventueel een afdruk maken van de leerlingantwoorden via de optie 'Overzicht leerlingsscores' in TestManager;
- De docent van school B verricht de tweede correctie van het TCT-examen. Dit kan gelijktijdig met de eerste correctie plaatsvinden. De docent van school B kan ook wachten totdat de eerste correctie gereed is.
- De docent van school A en de docent van school B sluiten allebei de correctie af met de optie 'Correctie afgerond' als zij klaar zijn met de correctie;
- Beide correctoren kunnen in CorrectionManager het rapport 'Scores 1^e -2^e correctie' opvragen met alle scores die zijn toegekend aan de antwoorden van de leerlingen (voor de 2^e corrector is dit rapport ook beschikbaar voordat beide correctoren de correctie hebben afgerond);
- De docent van school A en de docent van school B overleggen over de definitieve score die de kandidaat heeft behaald. Een hulpmiddel daarbij is het rapport 'Scores 1^e -2^e correctie';
- De docent van school B voert de overeengekomen definitieve score in in CorrectionManager;
- De docent van school A accepteert dit door een vinkje voor akkoord te plaatsen;
- Bij de echte centrale examens dienen beide correctoren het rapport 'Scores 1e en 2e correctie' te ondertekenen voor akkoord;
- Bij de echte centrale examens tekenen de corrector van school B én het bevoegd gezag van school B een verklaring betreffende de verrichte correctie. Hiervoor kan bijvoorbeeld de verklaring worden gebruikt die terug te vinden is in het 'protocol eerste en tweede correctie centrale examens vmbo, havo en vwo' van de VO-raad. Dit protocol is terug te vinden op www.vo-raad.nl, onder thema's, examens, protocollen en checklisten;
- De examensecretaris van school A sluit tot slot de correctie af in TestManager.

Het gaat hierbij om het oefenen met de procedures rond de digitale tweede correctie. Er hoeft in deze fase geen vakinhoudelijke overeenstemming bereikt te worden over de score. Wel dienen de beide correctoren ook de handelingen geoefend te hebben die horen bij het invullen en accepteren van de definitieve score (zie handleiding ExamenTester – CorrectionManager).

NB Voor examens met eerste en tweede correctie voert elke school per vak dus twee keer een Proef op de Som uit:

- een algemene Proef op de Som met het voorbeeldexamen om te oefenen met leerlingen (zie paragraaf 4.4)
- een Proef op de Som met het TCT-examen om de correctoren te laten oefenen met de procedure tweede correctie.

De ervaring van scholen uit eerdere jaren leert dat het van belang is dat de examensecretarissen en correctoren van beide scholen tijdig contact leggen om zich op de hoogte te stellen van elkaars plannings. Zodra de definitieve poolingsgegevens 1e-2e correctie door DUO bekend zijn gemaakt, kan het contact al worden gelegd.

Ervaring in het examenjaar 2011 heeft geleerd dat niet alle scholen in de hoedanigheid van school B (tijdig) meewerken aan deze test. Voor scholen die in de hoedanigheid van school A graag willen oefenen met de tweede correctie, is dit een probleem.

Indien deze situatie zich voordoet, kan een examensecretaris van school A contact opnemen met computerexamens@cve.nl.

4.6 Technische ondersteuning (algemeen)

Lukt het de school niet om ExamenTester gebruiksklaar te maken, dan kunnen drie hulpacties achtereenvolgens ondernomen worden.

Actie 1:

Op de website van Cito is een lijst vinden van veelgestelde vragen beschikbaar ('<http://centraalexamen.cito.nl>', kies: ICT-examenhelpdesk). Hier worden meldingen gemaakt van problemen en oplossingen zoals die bij scholen zijn voorgekomen.

Actie 2:

Als op de website van Cito niet de juiste aanwijzingen worden gevonden kan de examensecretaris/systeembeheerder de ICT-examenhelpdesk bellen en het aangetroffen probleem bespreken. De ICT-examenhelpdesk zal in overleg met de school een oplossing voor het probleem voorstellen. De ICT-examenhelpdesk kan vragen om een bestand op te sturen om na te gaan of de instellingen van het netwerk juist zijn.

Voor het telefoonnummer, het e-mailadres en de actuele openingstijden zie: '<http://centraalexamen.cito.nl>', kies: ICT-examenhelpdesk).

Actie 3:

Indien de hulp van de ICT-examenhelpdesk op afstand niet tot een oplossing van het probleem leidt, kan de ICT-examenhelpdesk in bijzondere gevallen besluiten om een deskundige naar de school te sturen om na te gaan welke problemen zich met ExamenTester voordoen. Ter plekke kan deze deskundige in overleg met de systeembeheerder achterhalen wat het probleem is en zo mogelijk de oorzaak van het probleem wegnemen.

NB

De ICT-examenhelpdesk van Cito doet er alles aan om scholen zo snel mogelijk van dienst te zijn. Soms duurt de oplossing van een probleem echter onverhoopt langer dan de examensecretaris of de systeembeheerder acceptabel vindt. In deze gevallen kunnen zij contact opnemen met het College voor Examens via computerexamens@cve.nl. Het CvE kan in sommige situaties als onafhankelijke partij trachten de afhandeling te bespoedigen.

4.7 Niet deelnemen (algemeen)

4.7.1 Na tweede deadline 3 februari 2012 systeemcheck

Scholen die op de tweede deadline voor de systeemcheck nog geen systeemcheck hebben uitgevoerd, ontvangen hiervan een bericht. In onderstaande tabel is weergegeven welk bericht dat is.

c.e. in ExamenTester	Geen systeemcheck uitgevoerd
Standaard	
BB digitaal flexibel Frans BB en KB dans GL/TL drama GL/TL	- Het College voor Examens neemt contact op met de examensecretaris om de redenen van afmelding te bespreken en om te bespreken hoe de school de papieren cse's verkrijgt. (NB Voor Frans BB en KB zijn er uitsluitend digitale c.e.'s.)
Overgangsjaar	De examensecretaris ontvangt het bericht dat
KB digitaal flexibel biologie GL/TL muziek GL/TL kunst havo muziek havo kunst vwo muziek vwo	- de school voor het examenjaar 2012 niet als deelnemer aan de CBT-examens in ExamenTester wordt aangemerkt; - de school gebruik maakt van de terugvaloptie (zie paragraaf 5.4)
Pilot	De examensecretaris ontvangt het bericht dat
nask1 GL/TL	- de school voor het examenjaar 2012 niet als deelnemer aan de CBT-examens in ExamenTester wordt aangemerkt; - de school gebruik maakt van de terugvaloptie (zie paragraaf 5.4)

4.7.2 Eigen initiatief

Mocht de systeemcheck en/of Proef op de Som, naar de mening van de school, onverhoopt zo slecht verlopen dat men afname van de CBT-examens in ExamenTester onverantwoord acht, dan kan de examensecretaris zijn school uiterlijk tot en met 30 maart 2012 zelf afmelden bij het CvE via computerexamens@cve.nl onder vermelding van de redenen hiervoor.

Bij centrale examens die standaard als CBT-examen in ExamenTester worden aangeboden, neemt het CvE vervolgens contact op met de examensecretaris om de redenen van afmelding te bespreken en om te bespreken hoe de school de bij deze terugvaloptie (zie paragraaf 5.4) passende centrale examens verkrijgt.

NB Koppeling tweede correctie (specifiek – digitaal vast moment)

De koppeling voor de tweede correctie wordt na 1 maart niet meer gewijzigd.

Als een school zich ná 1 maart afmeldt, is deze voor wat betreft de tweede correctie nog steeds gekoppeld aan een school die het digitale centrale examen wél afneemt.

Dat betekent dat de examensecretaris van de school die zich heeft afgemeld voor de digitale examens

- de eigen docenten erop moet voorbereiden dat zij als tweede corrector het digitale examen van een andere school nog wel moeten corrigeren in CorrectionManager;
- de school die de tweede correctie doet, erop moet wijzen dat het papieren examen gecorrigeerd moet worden en waarom.

5 De afname

5.1 –

5.2 –

5.3 Als de afname mislukt (specifiek – digitaal vast moment)

Als er bij de afname van het examen in ExamenTester in technische zin iets misgaat, neemt de examensecretaris direct telefonisch contact op met de ICT-examenhelpdesk ('<http://centraalexamen.cito.nl>', kies: ICT-examenhelpdesk) en overlegt met de helpdeskmedewerker wat het beste gedaan kan worden.

Indien er geen snelle technische oplossing voor het probleem is, bestaat de mogelijkheid terug te vallen op het alternatieve examen (= terugvaloptie), waarbij beantwoording en correctie op papier uitgevoerd moeten worden.

Mislukt de afname van het centrale examen in ExamenTester op het vaste examenmoment en maken de leerlingen het examen niet in ExamenTester, zendt dan direct na afloop van de zitting een e-mail aan computerexamens@cve.nl.

5.4 Terugvaloptie (algemeen)

Als de afname in ExamenTester niet kan doorgaan, wordt het examen op dezelfde wijze afgenomen als op scholen die niet werken met ExamenTester. In onderstaande tabel staat op welke wijze het vak dan wordt geëxamineerd.

Vak	Terugval optie	Reeds besteld (op school aanwezig)	Contact CvE
BB digitaal flexibel; algemene vakken	Papieren cse's		X ¹⁾
KB digitaal flexibel; algemene vakken	Papieren cse's	X ²⁾	
Frans KB	Geen (overleg met CvE)		X ¹⁾
biologie GL/TL	Papieren cse	X ²⁾	
nask 1 GL/TL	Papieren cse	X ³⁾	
dans GL/TL	Papieren cse met Autoplay-cdrom		X ¹⁾
drama GL/TL	Papieren cse met Autoplay-cdrom		X ¹⁾
muziek GL/TL	Papieren cse met Autoplay-cdrom	X ²⁾	
muziek havo	Papieren cse met audio-cd's	X ²⁾	
kunst havo	Papieren cse met Autoplay-cdrom	X ²⁾	
muziek vwo	Papieren cse met audio-cd's	X ²⁾	
kunst vwo	Papieren cse met Autoplay-cdrom	X ²⁾	

Voor muziek GL/TL en kunst havo/vwo is het van belang dat de school ook getest heeft of het examen in Autoplay werkt op de afnamecomputers.

1)

Dit centraal examen is / deze centraal examens zijn in examenjaar 2012 de standaard examenvorm.

Dit betekent dat op het formulier 'Opgave aantal kandidaten' van DUO alleen de digitale centrale examens staan. Als een school niet in staat is om digitale centrale examens af te nemen, dient de examensecretaris dit met opgave van reden te melden aan het College voor Examens: computereexamens@cve.nl. In overleg wordt dan naar een oplossing gezocht.

2)

Dit centraal examen verkeert / deze centraal examens verkeren in 2012 in de fase 'overgangsjaar'. Dit betekent dat alle scholen in 2012 kunnen kiezen voor dit examen(systeem). Het in de kolom 'terugvaloptie' genoemde is in kandidaataantallen op de school aanwezig.

3)

Dit centraal examen verkeert in 2012 in de fase 'pilot'. Dit betekent dat alleen pilot-scholen in 2012 kunnen kiezen voor dit examen. Het in de kolom 'terugvaloptie' genoemde is in kandidaataantallen op de school aanwezig.

5.5 Tweede tijdvak (specifiek – digitaal vast moment)

Een aantal digitale examens wordt in het tweede tijdvak in een andere afnamevorm dan als CBT-examen in ExamenTester aangeboden.

Vak	Afnamevorm in tweede tijdvak
Frans KB	ExamenTester
biologie GL/TL	ExamenTester
nask 1 GL/TL	Papieren cse
dans GL/TL	ExamenTester
drama GL/TL	ExamenTester
muziek GL/TL	ExamenTester
kunst havo	ExamenTester
muziek havo	ExamenTester
kunst vwo	ExamenTester
muziek vwo	ExamenTester

6 Correctie

6.1 –

6.2 Examens met tweede correctie (specifiek – digitaal vast moment)

6.2.1 Vakken met tweede correctie in ExamenTester

Vak	Tweede correctie in ExamenTester
Frans KB	Ja
biologie GL/TL	Ja
nask 1 GL/TL	Ja
dans GL/TL	Ja
drama GL/TL	Ja
muziek GL/TL	Ja
kunst havo	Ja
muziek havo	Ja
kunst vwo	Ja
muziek vwo	Ja

6.2.2 Pooling

DUO koppelt voor de tweede correctie scholen aan elkaar die beide het digitale examen in ExamenTester afnemen. De procedure hiervoor is identiek aan de procedure voor de koppeling voor papieren cse's.

De pooling voor de tweede correctie van digitale examens wordt na 1 maart niet meer gewijzigd. Als een school zich ná 1 maart afmeldt, is deze voor wat betreft de tweede correctie nog steeds gekoppeld aan een school die het digitale centrale examen wél afneemt.

Dat betekent dat de examensecretaris van de school die zich heeft afgemeld voor de digitale examens

- de eigen docenten erop moet voorbereiden dat zij als tweede corrector het digitale examen van een andere school nog wel moeten corrigeren in CorrectionManager;
- de school die de tweede correctie doet, erop moet wijzen dat het papieren examen gecorrigeerd moet worden en waarom.

6.2.3 Uitvoering

De handelingen die voor de tweede correctie moeten worden uitgevoerd, zijn kort beschreven in paragraaf 4.5.

Meer informatie over de werking van de tweede correctie in ExamenTester staat in de handleidingen bij ExamenTester.

NB

Aan één afnameplanning kan slechts één corrector gekoppeld worden.

Als u voor een vak meerdere correctoren hebt, kunt u meerdere afnameplanningen maken. Op die manier kunt u het werk voor de eerste correctie verdelen over meerdere correctoren.

Als u het werk van de tweede correctie ook over meerdere correctoren wilt verdelen, verzoek dan de gekoppelde school om ook meerdere afnameplanningen te maken. Dan kunt u het werk voor de tweede correctie ook over meerdere correctoren verdelen.

6.3 Thuiscorrectie (algemeen)

Bij verscheidene digitale centrale examens is het toegestaan dat de docenten het examenwerk (ook) thuis corrigeren. In dat geval moet CorrectionManager op de thuiscomputer van de docent geïnstalleerd worden. Zie hiervoor de handleidingen bij ExamenTester.

Om het examen te kunnen corrigeren heeft de docent ook het examenpackage nodig. Het package van het betreffende examen mag pas mee naar huis worden gegeven na afloop van het examen. De reden hiervoor is gelegen in het waarborgen van de geheimhouding: de bronnen in het package kunnen niet versleuteld worden.

In onderstaande tabel staat bij welk vak thuiscorrectie is toegestaan:

Vak	Thuiscorrectie toegestaan?
Algemene vakken BB	Nee
Algemene vakken KB	Nee
Frans KB	Nee
biologie GL/TL	Ja
nask 1 GL/TL	Ja
dans GL/TL	Ja
drama GL/TL	Ja
muziek GL/TL	Ja
kunst havo	Ja
muziek havo	Ja
kunst vwo	Ja
muziek vwo	Ja

Als een docent bij de uitvoering van de correctie thuis problemen ondervindt, is de systeembeheerder van zijn school eerste aanspreekpunt. Indien nodig, neemt de systeembeheerder contact op met de ICT-examenhelpdesk (zie <http://centraalexamen.cito.nl>), kies daarna voor 'ICT-examenhelpdesk).

6.4 Data retour: spoedig na eerste correctie (algemeen)

Net als bij de papieren examens spelen toets- en itemanalyses van Cito een belangrijke rol bij de normering van de digitale examens. Cito maakt de toets- en itemanalyses op basis van de scores in ExamenTester die de examensecretaris inzendt via de functie Data retour in de module TestManager.

Het is van groot belang dat de examensecretaris spoedig na het afsluiten van de eerste correctie de afnamegegevens inzendt met de functie Data retour, zodat Cito tijdig kan beschikken over voldoende gegevens voor de toets- en itemanalyses.

6.5 Geen WOLF, geen terugrapportage (algemeen)

Bij de digitale centrale examens die in ExamenTester worden afgenomen is het programma WOLF niet nodig. In TestManager zendt de examensecretaris via een druk op de knop de scores aan Cito.

Bij WOLF zendt Cito als 'tegenprestatie' een overzicht naar de corrector waarin de scores van diens kandidaten worden vergeleken met het landelijk gemiddelde. Op dit moment is deze faciliteit bij ExamenTester niet mogelijk. Bij de opvolger van ExamenTester zal dat wel het geval zijn.

7 –

8 –

9 Examen op twee vaste momenten (alleen biologie GL/TL)

Deze paragraaf gaat specifiek over het digitale centrale examen biologie voor de gemengde en de theoretische leerweg (GL/TL) in ExamenTester.

9.1 De afname

Het centraal examen biologie GL/TL wordt afgenomen op **dinsdagmiddag 29 mei 2012**.

Voor afname van digitale examens op school is een aantal computers nodig dat gelijk is aan het aantal kandidaten plus 10% extra als reserve. Als een school onvoldoende computers heeft om alle leerlingen tegelijkertijd het examen te laten maken, kan de school dit oplossen door middel van quarantaine. Dit houdt in dat de school op het examen in twee opeenvolgende sessies afneemt waarbij er op toegezien wordt dat leerlingen uit de eerste sessie en de tweede sessie niet met elkaar en ook niet met leerlingen van andere scholen in aanraking komen.

Een deugdelijke afname is de verantwoordelijkheid van de school. Het organiseren van een quarantaine-zitting ook. Dat betekent dat u enige vrijheid hebt in hoe u de quarantaine-zitting organiseert. Er zijn wel een aantal randvoorwaarden waaraan u moet voldoen:

- U dient de organisatie van de quarantaine-zitting schriftelijk vast te leggen en af te stemmen met uw onderwijsinspecteur.
- De eerste zitting vindt plaats op het normale tijdstip. De tweede zitting wordt kort na de eerste zitting gehouden.
- Kandidaten die aan de tweede zitting deelnemen mogen op geen enkele manier in contact komen met leerlingen, docenten en anderen die het examen gezien hebben.

Het organiseren van een quarantainezitting lijkt op voorhand erg veel werk en onplezierig voor kandidaten. Ervaring leert echter dat wanneer een dergelijke zitting goed georganiseerd wordt en de leerlingen goed begeleid worden, de leerlingen de quarantainezitting geen probleem vinden.

Om de scholen te ondersteunen bij het organiseren van een quarantainezitting zal het College voor Examens in het vroege voorjaar een handreiking publiceren. In deze handreiking staan de eisen waaraan de organisatie van de quarantaineregeling moet voldoen en een voorbeeld van hoe een quarantaine-zitting georganiseerd kan worden.

Indien het u ook niet lukt om met een quarantaine-zitting bij alle leerlingen het examen af te nemen op dinsdag 29 mei, dan meldt de examensecretaris dit uiterlijk 10 februari 2012 aan het College voor Examens computerexamens@cve.nl. Er wordt dan een passende oplossing gezocht. Een van de oplossingen is een extra zitting op woensdagmiddag 23 mei 2012.

10 –

Bijlage 1: ontheffingsbrief

aan: de scholen voor voortgezet onderwijs en instellingen voor VAVO
tav de directeur

datum: 25 november 2010
betreft: ontheffingsbrief digitale centrale examens VO 2011 en verder

Bij digitale centrale examens, die in de projectfase verkeren, komt het voor dat op onderdelen van de regelgeving in het Eindexamenbesluit vwo – havo – mavo - vbo wordt afgeweken.

Via een brief die tot nu toe jaarlijks en per project is verstuurd, werd de directeur van de deelnemende scholen toestemming verleend om, binnen kaders van het College voor Examens (CvE), af te wijken van het Eindexamenbesluit.

Inmiddels zijn digitale centrale examens – en daarmee ook de kaders die bij de afname en de correctie in acht genomen dienen te worden – bekend op de meeste scholen voor voortgezet onderwijs. Het CvE verwacht dat binnen enkele jaren alle VO-scholen een of meer digitale centrale examens zullen afnemen. Om die reden heb ik besloten om niet elk jaar opnieuw specifieke ontheffingsbrieven te verzenden, maar middels de onderhavige brief alle scholen toestemming te verlenen om digitale centrale examens af te nemen, mits de school daarbij met inachtneming van de kaders van het CvE opereert.

Besluit

Hierbij wordt uw school op basis van artikel 29 zesde lid van de Wet Voortgezet Onderwijs toestemming verleend om deel te nemen aan de digitale centrale examens die door het College voor Examens worden aangeboden.

Aan deze toestemming is de voorwaarde verbonden dat de school jaarlijks voldoet aan de voorwaarden die elk examenjaar door het College voor Examens gesteld worden voor deelname aan deze centrale examens.

Dit besluit geldt voor de duur van de projectfase van de digitale centrale examens.

Deze toestemming betreft de volgende projecten:

naam project	ontheffing van onderdelen van het Eindexamenbesluit?
Flexibele en digitale centrale examens algemene vakken BB	ja
Flexibele en digitale centrale examens algemene vakken KB	ja
CBT Duits havo	ja

Het CvE heeft in september 2010 de brochure 'De computer bij de centrale examens 2011 "Duidelijk – digitaal – 3" uitgebracht. Jaarlijks brengt het CvE een nieuwe versie van deze brochure uit, met daarin per project de actuele informatie. Die actuele informatie is van belang omdat kenmerkend voor projecten is dat zich tussentijdse wijzigingen kunnen voordoen.

Indien uw school deelneemt aan een digitaal centraal examen en er treedt een uitbreiding van vakken op dan wordt de bovenstaande lijst geacht daarmee te zijn uitgebreid. Dit geldt ook indien u voor het eerst gaat deelnemen aan het projecten centrale digitale examens.

Voor de overige in "Duidelijk – digitaal – 3" genoemde projecten geschieden de afname en correctie binnen de kaders van het Eindexamenbesluit; daarom is geen ontheffing van onderdelen van het Eindexamenbesluit nodig.

Ik verzoek u deze brief zorgvuldig te bewaren omdat deze slechts eenmaal wordt verstrekt.

Heeft u naar aanleiding van deze brief vragen, dan kunt u een e-mail zenden aan het College voor Examens: computerexamens@cve.nl.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
Marja van Bijsterveldt-Vliegenthart
namens deze,

drs. R. C. Endert
de plaatsvervangend directeur Voortgezet Onderwijs